

[Poul Dam.]

tror, at initiativ og begavelse og vovemod er langt mere udbredt.

En enkelt ordfører sagde, at han ikke troede på, at det socialistiske flertal ville have tilstrækkeligt vovemod til at nedlægge virksomheder. Jeg skal ikke tale for det socialistiske flertal — som knap nok eksisterer som et socialistisk flertal, efter hvad vi har hørt fra socialdemokratisk side her i dag — eller sige noget om, hvad det vil mene; men jeg vil dog gerne sige, at vi har det vovemod at ville nedlægge en af Danmarks største virksomheder, nemlig forsvaret, og vi skal nok finde beskæftigelse for de mennesker også.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: I anledning af de bemærkninger, der er faldet om det eventuelt grundlovsstridige i forslaget, vil jeg gerne sige, at det, der interesserer mig, ikke så meget er forretningsordenens § 16 som spørgsmålet, om vi kan stemme for et forslags overgang til anden behandling, hvis det vil stride mod det løfte, vi alle sammen har afgivet om at ville overholde grundloven.

Tredje næstformand (Morten Lange): Jeg skal senere lade spørgsmålet om forslagets overgang til anden behandling komme til afgørelse.

Krog Hansen: Det er blevet sagt, at dette forslag er fremsat på grund af krisen på B & W. Det er selvfølgelig ikke rigtigt. Det er rigtigt, at krisen på B & W måske har fremskyndet fremsættelsen; det er også rigtigt, at krisen på B & W har bevist, at dette forslags fremsættelse var rigtig; den har bevist, at man ikke i 1967 kan lade en håndfuld aktionærer bestemme, om en stor virksomhed med 3.000 ansatte skal lukke eller fortsat skal være åben, om den fortsat skal give beskæftigelse for alle disse mennesker, som igennem en menneskealder har skabt en merværdi og dermed en formueforøgelse til dens aktionærer. Der må altså andre ting ind i billedet, og når visse ordførere mener, at det ikke er noget, man kan drøfte her i dette ting, men noget, man overlade til organisationerne, så vil jeg sige, at der jo fra denne talerstol gang på gang

er peget på ting, som man mener er livsnødvendige; og jeg mener, det er livsnødvendigt, at disse mennesker fortsat med tryghed kan se hen til, at der er beskæftigelse til dem derude, at de med tryghed kan se hen til, at de fortsat kan hente deres udkomme, og at de får mulighed for at få ordnede forhold. Hvad er nu baggrunden for, at den krise på B & W er opstået? Det er måske vanskeligt at finde baggrunden ud fra det væld af forklaringer, som man har fået og set.

Man har sagt, at der er en krise i al almindelighed inden for værfterne i Vesteuropa, man har sagt, at verdensmarkedet er mættet; man har sagt, at arbejdernes lønpolitik var for stram, og man har sagt, at arbejderne drak øl derude, at de ikke lavede nok, og at samarbejdslysten ikke var tilstrækkelig stor. Det er svært at finde den rigtige forklaring ud af alle disse forskellige argumenter; men jeg tror i hvert fald ikke, det er svært at tage de ting ud af forklaringerne, som ikke er rigtige, nemlig det, man kan bevise fra arbejderside. Det er jo ikke en situation, der er opstået fra den ene dag til den anden. I 1964 sendte man en skrivelse fra handelsministeriets kontaktudvalg til skibsværfterne i dette land. Der står bl. a.:

„De herskende og sandsynlige fremtidige skibsbygningskonjunkturer gjorde det nødvendigt, at der i den kommende tid blev gjort en ekstraordinær indsats for gennem øget produktivitet at forbedre dansk værftsindustri konkurrenceevne. Kontaktudvalget fandt det afgørende for resultatet af sådanne bestræbelser, at der opnås den størst mulige forståelse mellem værftsledelser og de på værfterne ansatte om produktivitetsspørgsmålets betydning og måden, hvorpå værfternes konkurrenceevne kan styrkes.“

Jeg beder tingets medlemmer særlig lægge mærke til passagen: „at der opnås den størst mulige forståelse mellem værftsledelser og de på værfterne ansatte.“ Tror man, denne forståelse har været til stede f. eks. på B & W, når disse mennesker i TV skal se, at nu skal deres arbejdsplads lukke, se det, før muligheden overhovedet har været drøftet f. eks. i et samarbejdsudvalg? Jeg er alvorlig bange for, at denne forståelse; denne manglende forståelse hos arbejdsgiverne er skyld i, at vi har kriser rundt